

TOIMENPIDEALOITE 62/2009 vp

Windfall-voiton verottaminen sähkön tuotannossa

Eduskunnalle

Windfall-voiton muodostuminen sähkön tuotannossa

Windfall-voitto on nimensä mukaisesti (tuulen tuomaa) ansiotonta voittoa sähköyhtiöille. Vesivoiman, ydinvoiman ja kaiken muun sähkön tuottajat saavat kivihiihisähkön eli lauhdutusvoiman tuotantokustannuksia vastaavan hinnan sähköstään. Hinta sisältää myös päästöoikeuksien markkina-arvon. Vesivoiman ja ydinvoiman tuottajat saavat pohjoismaisilla markkinoilla moninkertaisesti päästöoikeuksien arvoa vastaavan hyödyn riippumatta siitä, ovatko päästöoikeudet maksullisia vai ilmaisia. Ydin- tai vesivoimaa tuottavat energiayhtiöt eivät ole tehneet mitään ansaitakseen sitä, jonka vuoksi se voidaan myös verottaa pois ilman, että sähkömarkkinoiden tehokkuus kärsii.

Pohjoismaissa sähköpörssi määrittää sähkön tukkuhinnan. Kivihiihellä tuotettu lauhdutusvoima (= kallein tarvittava tuotanto) määrittää pörsasihinnan. Kivihiihellä sähköä tuottavat lisäävät pörssiin tekemiinsä myyntitarjouksiin päästöoikeuksien markkina-arvon.

Windfall-veron perusteista

Windfall-vero leikkaisi tuloja, joita vanhalla vesi- ja ydinvoimalla sähköä tuottaville yhtiöille kertyy päästökaupan ansiosta. Niiden ei tarvitse

maksaa päästöoikeuksista, mutta päästökauppa nostaa myös niiden myymän sähkön hintaa.

Windfall-veroa suosittaneiden energia-asiantuntijoiden mukaan pörssisähkön hinta muodostuu siten, että Windfall-maksu tai -vero ei lisää pörssisähkön hintaa ja uusi maksu ei siten heijastuisi kuluttajahintaan.

Kauppa- ja teollisuusministeriön ja valtiovarainministeriön työryhmät arvioivat vuonna 2006, että voiton suuruus olisi päästöoikeuden hinnalla 15 euroa/tCO² noin 500 miljoonaa euroa. Windfall-maksu tai -vero voidaan määritellä samoilla periaatteilla.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on muun muassa kaavailtu, että Windfall-maksu tai -vero määritettäisiin voimalaitoskohtaisesti ja varovaisuusperiaatetta noudattaen. Jos vanhalta ydin- ja vesivoimalta kerätään 3 euroa/MWh (sähkön tukkuhinta noin 40—50 euroa /MWh), tuotto olisi noin 100 miljoonaa euroa, josta teollisuuden osakuussähköltä runsaat 20 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin lainvalmistelun kiirehtimiseksi ja lakiesityksen tuomiseksi eduskuntaan muun kuin lauhdutusvoimasähkön tuotannossa syntyvän ansiottoman voiton verottamiseksi.

TPA 62/2009 vp — Pentti Tiusanen /vas ym.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2009

Pentti Tiusanen /vas
Jaakko Laakso /vas
Paavo Arhinmäki /vas
Merja Kyllönen /vas
Minna Sirnö /vas

Mikko Kuoppa /vas
Kari Uotila /vas
Jyrki Yrttiaho /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kauppila /vas